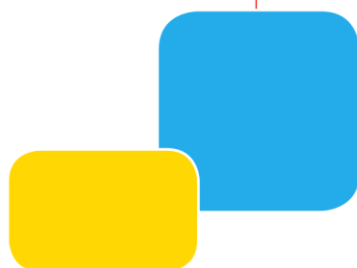

Poročilo o doseženih prihrankih končne energije v sistemu obveznosti energetske učinkovitosti v letu 2019

Maribor, junij 2020

1	UVOD	5
2	SISTEM OBVEZNEGA DOSEGANJA PRIHRANKOV ENERGIJE.....	6
2.1	<i>Ciljni in doseženi prihranki energije zavezancev.....</i>	6
2.1.1	Aktivnost zavezancev pri doseganju ciljnega prihranka	7
2.2	<i>Prihranki energije po ukrepu</i>	9
2.3	<i>Prihranki energije po sektorju.....</i>	11
2.4	<i>Zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov ter povečanje proizvodnje iz OVE .</i>	12
2.5	<i>Preverjanje doseženih prihrankov</i>	12

Kazalo slik

Slika 1: Primerjava končne rabe oziroma prodaje energije med podatki zavezancev in SURS v obdobju 2014–2018 ter ciljnim in doseženimi prihranki energije zavezancev v obdobju 2015–2019	6
Slika 2: Primerjava med količino doseženih prihrankov in številom oddanih poročil v obdobju 2015 –2019	7
Slika 3: Ciljni in doseženi prihranek končne energije po tipu dobavitelja energije.....	8
Slika 4: Primerjava med deleži prodane energije in deleži doseženih prihrankov energije po tipu dobavitelja energije v obdobju 2015–2019	8
Slika 5: Deleži doseženih prihrankov energije z izvedenimi ukrepi v letu 2019.....	9
Slika 6: Doseženi prihranki energije po sektorju v obdobju 2016 - 2019.....	11

Kazalo tabel

Tabela 1: Prihranki energije po ukrepu med leti 2015 in 2019	10
--	----

1 UVOD

Energetska učinkovitost je pomemben dejavnik za zagotavljanje trajnostne rabe energetskih virov. Postavljena je v središče energetske strategije EU, katere cilj je povečati energetska učinkovitost za 20 % do leta 2020 in za najmanj 32,5 % do leta 2030 glede na izhodiščno leto 2007. Slovenija je v svojem drugem akcijskem načrtu, ki je skladen z Direktivo 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetska učinkovitosti (Direktiva 2012/27), za obdobje 2017–2020 določila strateški cilj, po katerem raba primarne energije v letu 2020 ne bo presegla 82,86 TWh. V letu 2020 je Slovenija sprejela tudi Nacionalni energetska in podnebni načrt in med drugim določila ključna strateška cilja, da raba primarne energije do leta 2030 ne bo presegla 73,9 TWh, energetska učinkovitost pa se bo glede na osnovni scenarij iz leta 2007 povečala vsaj za 35 %.

Slovenija namerava zastavljene cilje doseči z vrsto ukrepov spodbujanja učinkovite rabe energije v vseh sektorjih, tudi v prometu in sektorjih pretvorbe, distribucije in prenosa energije, vključno z omrežji za učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje. Z izvedbo navedenih ukrepov učinkovite rabe naj bi skladno z akcijskim načrtom do leta 2020 prihranili 4040 GWh končne porabe energije, od tega v prometu 1481 GWh, v gospodinjstvih pa 1201 GWh.

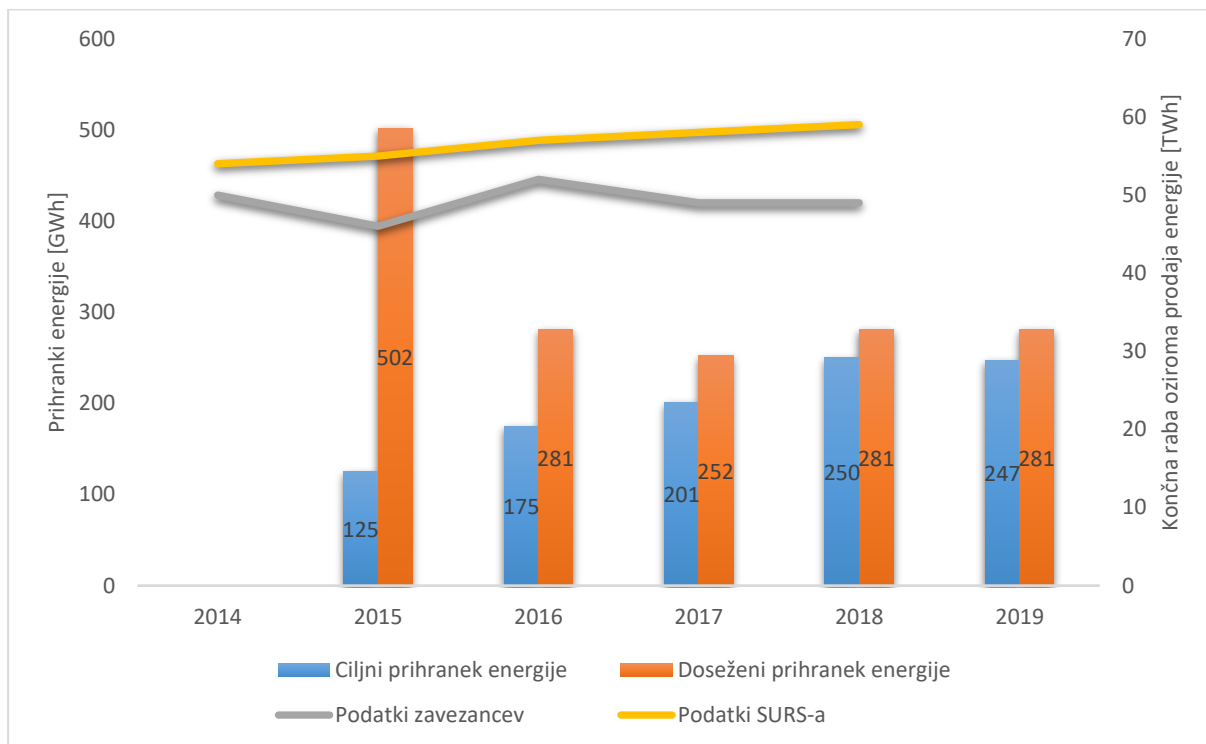
Eden pomembnejših ukrepov energetske učinkovitosti v Sloveniji ostaja kombiniran sistem za doseganje ciljev politike energetske učinkovitosti, kjer morajo polovico 1,5-odstotnega prihranka končne energije doseči dobavitelji energentov končnim odjemalcem (v nadaljevanju zavezanci), drugo polovico pa Eko sklad v okviru alternativnega ukrepa, ki se financira s sredstvi iz prispevka za učinkovito rabo energije. Zavezanci za doseganje prihrankov energije so skladno s 318. členom Energetskega zakona (EZ-1), (Uradni list RS, št. 17/14 in 81/15, v nadaljevanju EZ-1) in Uredbe o zagotavljanju prihrankov energije (Uradni list RS, št. 96/14, v nadaljevanju: uredba) vsi dobavitelji elektrike, plina, toplote, tekočih in trdnih goriv, ki prodajajo energent končnim odjemalcem v Republiki Sloveniji. Zavezanci so bili v letu 2019 obvezani doseči prihranke energije v obsegu 0,75 % prodane energije v preteklem koledarskem letu. Iz te obveze so izvzeti dobavitelji motornega bencina in dizelskega goriva, ki morajo letno doseči prihranke v obsegu 0,25 % prodanega motornega bencina in dizelskega goriva končnim odjemalcem v preteklem letu.

Več o sami shemi obveznega doseganja prihrankov končne energije si lahko preberete v poročilih iz preteklih let in na spletni strani Agencije za energijo: <https://www.agencija.si/izvajalci/ove-ure/ucinkovita-raba-energije> .

2 SISTEM OBVEZNEGA DOSEGANJA PRIHRANKOV ENERGIJE

2.1 Ciljni in doseženi prihranki energije zavezancev

V letu 2019, kot je prikazano na sliki 1, so zavezanci dosegli 281 GWh prihranka energije in ciljni prihranek 247 GWh presegli za 34 GWh.

Slika 1: Primerjava končne rabe oziroma prodaje energije med podatki zavezancev in SURS v obdobju 2014–2018 ter ciljnim in doseženimi prihranki energije zavezancev v obdobju 2015–2019¹

Vir: agencija, 2020

Zavezanci so glede na poročane podatke o prodaji energentov v letu 2018 končnim odjemalcem prodali energente v obsegu 48,5 TWh. Na podlagi prodane količine energentov v letu 2018 je ciljni prihranek v letu 2019 znašal 247 GWh, kar je 0,75 % prodaje vseh energentov, razen tekočih goriv, za katere so morali zavezanci doseči 0,25 % prihrankov glede na prodane količine leta 2018. S slike 1 je razvidno tudi, da je bilo po poročanju zavezancev največ energentov končnim odjemalcem prodanih v letu 2016, in sicer 51,6 TWh, v letu 2017 pa so prodali 48,6 TWh. V letih 2018 in 2019 so morali doseči prihranke v obsegu 0,75 % prodane količine energentov končnim odjemalcem v letih 2017 in 2018, v letih 2016 in 2017 pa v obsegu 0,5 % prodaje energentov končnim odjemalcem v letih 2015 in 2016. Kot je že navedeno, pri prodaji tekočih goriv delež ciljnih prihrankov v vseh letih znaša 0,25 %. V letu 2015 pa so morali vsi zavezanci doseči 0,25-odstotni delež prihrankov.

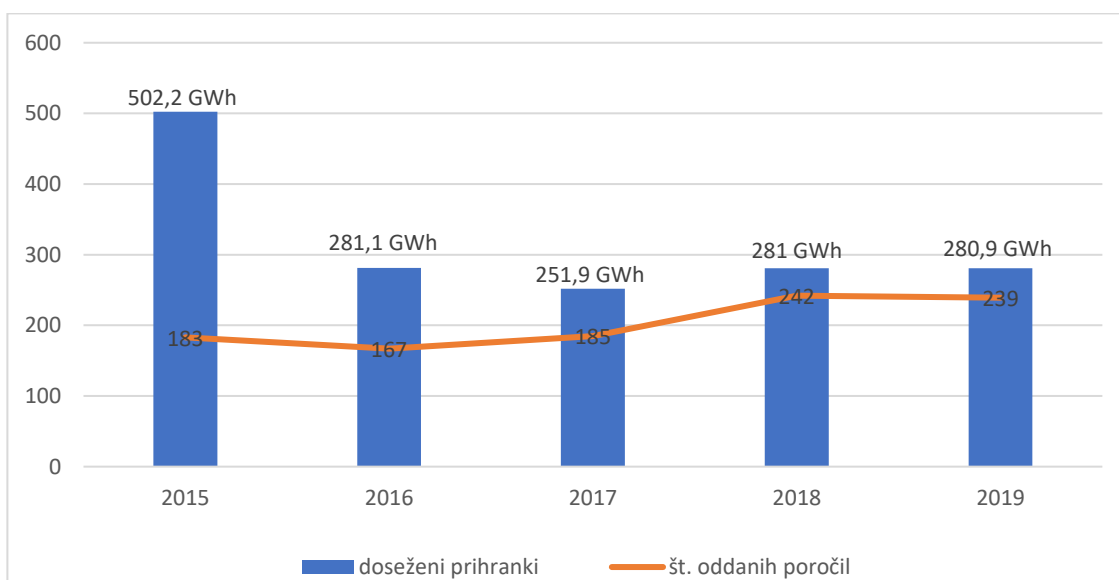
¹ Na sliki 1 so prikazani samo prihranki energije, ki so jih zavezanci na novo dosegli v posameznem letu in ne vključujejo presežkov prihrankov iz preteklih let.

Zavezanci so v vseh letih med 2015 in 2019 preseglji ciljni prihranek, kot izhaja s slike 1, v letu 2019 so zavezanci ciljni prihranek preseglji za 34 GWh, medtem ko so ga v letu 2018 preseglji za 31 GWh.

Ciljne prihranke lahko zavezanci dosežejo na različne načine, pomembno pa je, da s svojim doprinosom spodbudijo izvedbo ukrepov energetske učinkovitosti iz 5. in 6. člena uredbe. Tako lahko na primer sami izvedejo ukrepe, dodeljujejo spodbude za izvedbo ukrepov, izvajajo energetske storitve, s pogodbenim sodelovanjem zagotovijo prihranke ali izberejo drug način, s katerim bodo spodbudili izvedbo ukrepov učinkovite rabe pri končnih odjemalcih.

2.1.1 Aktivnost zavezancev pri doseganju ciljnega prihranka

V letu 2019 je poročilo o doseženih prihrankih energije oddalo 239 zavezancev. S slike 2 je razvidno, da je bilo v letu 2019 oddanih manj poročil kot v letu 2018, vendar bistveno več kot v preteklih letih. V letu 2019 vsi zavezanci poročil tudi niso uspeli oddati v roku, določenem v 321. členu EZ-1, v glavnem zaradi razglašene epidemije virusne okužbe SARS-CoV-2.

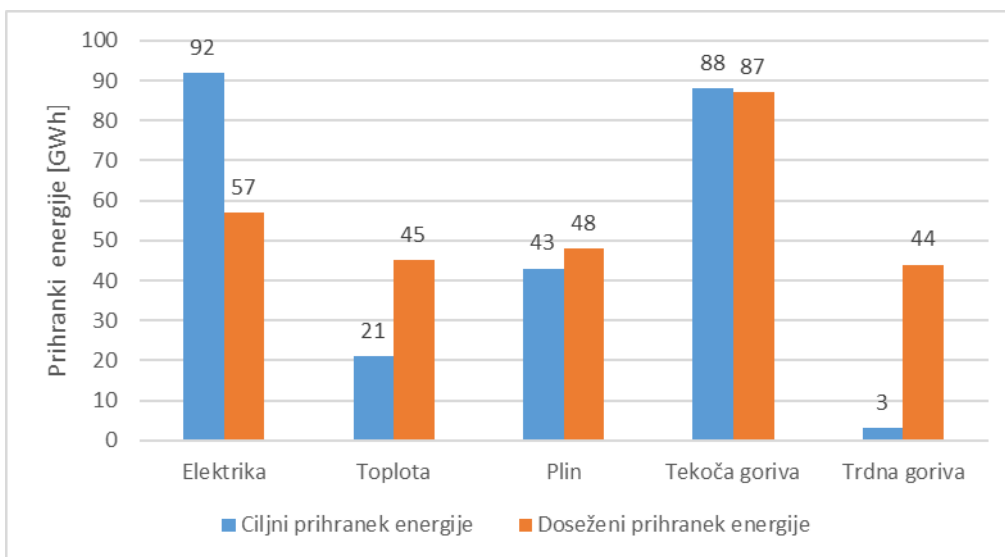

Slika 2: Primerjava med količino doseženih prihrankov in številom oddanih poročil v obdobju 2015 –2019

Vir: agencija, 2020

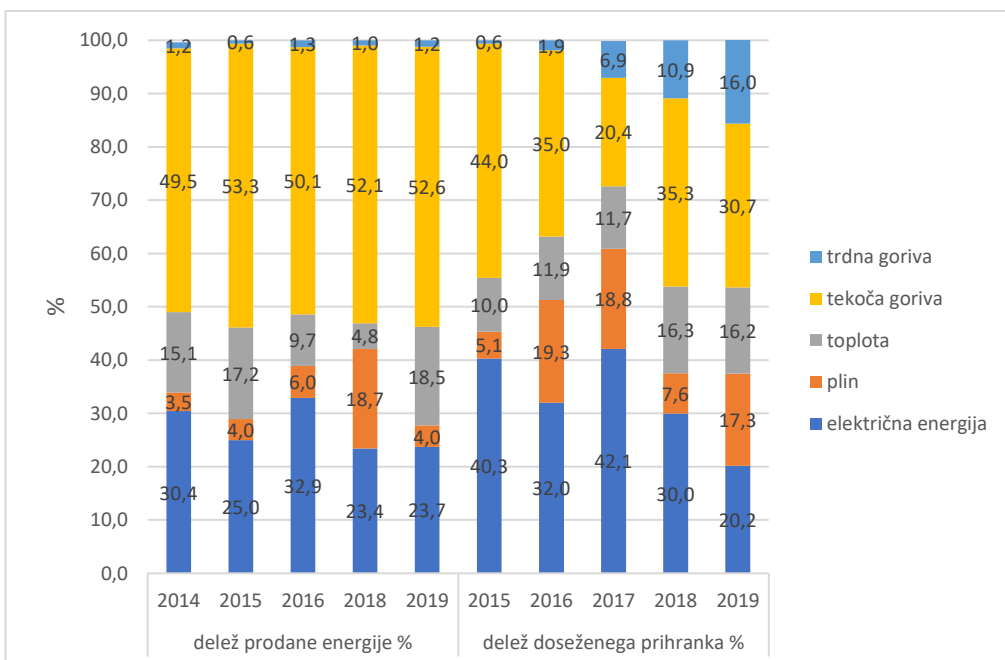
V celoti je ciljni prihranek energije doseglo 148 zavezancev, med njimi 24 s presežki prejšnjih let, za katera imajo zavezanci iz obdobja 2016–2018 skupaj na voljo 489,98 GWh prenesenih prihrankov energije. 41 zavezancev je prihranke doseglo s soudeležbo pri izvedbi ukrepov, ostali pa z lastnim doprinosom k izvedbi ukrepov. V primerjavi s predhodnim letom se je v letu 2019 število zavezancev, ki prihranka v celoti niso dosegli, povečalo z 59 na 66. Med njimi prevladujejo dobavitelji trdnih goriv. Zavezanci, ki s svojim prispevkom k izvedbi ukrepov učinkovite rabe energije ne uspejo zagotoviti ciljnih prihrankov energije, lahko svojo obveznost za vsako MWh nedoseženih prihrankov energije izpolnijo s plačilom finančnega nadomestila Eko skladu. Vrednost nadomestila letno določi Eko sklad skladno z 2. odstavkom 9. člena Uredbe o zagotavljanju prihrankov energije. Za leto 2019 je nadomestilo znašalo 209,44 EUR/MWh.

V letu 2019 so s svojim prispevkom največ prihrankov ustvarili dobavitelji električne energije in tekočih goriv, ki so skupaj dosegli 144 GWh prihranka, kar je 51 % doseženih prihrankov, kot izhaja s slike 4. Dobavitelji toplote so dosegli 45 GWh prihrankov, dobavitelji plina pa 48 GWh. Oboji so s prihranki presegli svojo ciljno obveznost. Dobavitelji trdnih goriv so dosegli 44 GWh prihrankov, kljub temu da je glede na podatke o prodanih količinah energentov v letu 2018 njihova ciljna obveznost za leto 2019 znašala le 3 GWh.

Slika 3: Ciljni in doseženi prihranek končne energije po tipu dobavitelja energije

Vir: agencija

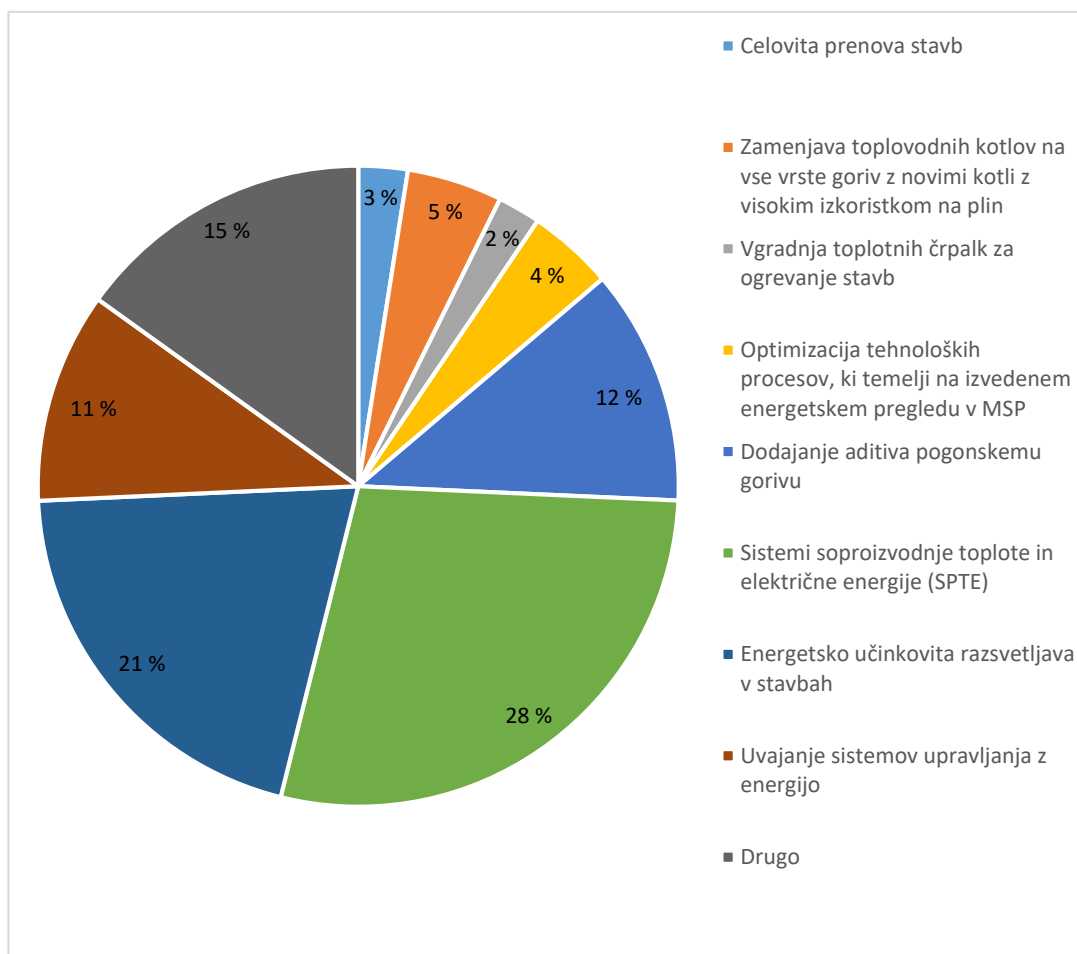
Slika 4: Primerjava med deleži prodane energije in deleži doseženih prihrankov energije po tipu dobavitelja energije v obdobju 2015–2019

Vir: agencija, 2020

Med 239 zavezanci prevladujejo dobavitelji tekočih in trdnih goriv, ki jih je skupaj 123, ki so iz leta v leto bolj aktivni pri doseganju prihrankov energije. V prvem letu poročanja so dosegli manj kot odstotek vseh doseženih prihrankov energije, medtem ko so v letu 2019 ustvarili 16 % vseh prihrankov energije. Največ prihrankov skupaj dosegajo dobavitelji elektrike in tekočih goriv, ki tudi prodajo največji delež energentov končnim odjemalcem in posledično je najvišji tudi njihov ciljni prihranek energije.

2.2 Prihranki energije po ukrepu

Prihranki energije so bili doseženi z izvedbo ukrepov energetske učinkovitosti v industriji, storitvenem in javnem sektorju, v gospodinjstvih, v sektorju prometa in pa tudi v sektorju pretvorbe, distribucije in prenosa energije.

Slika 5: Deleži doseženih prihrankov energije z izvedenimi ukrepi v letu 2019

Vir: agencija, 2020

Podatki v tabeli 1 in na sliki 5 kažejo, da je bilo v letu 2019 največ prihrankov energije doseženih z izvedbo sistemov sproizvodnje toplote in električne energije, energetske učinkovite razsvetljava v stavbah, dodajanjem aditiva pogonskemu gorivu in z uvajanjem sistemov upravljanja z energijo. S temi ukrepi je bilo doseženih 199,85 GWh oziroma 71,12 % vseh doseženih prihrankov energije v tem letu. Upadanje prihrankov končne energije, doseženih z ukrepom dodajanje aditiva pogonskemu gorivu, pa je predvsem posledica spremembe metode za določitev količine prihrankov s tem ukrepom.

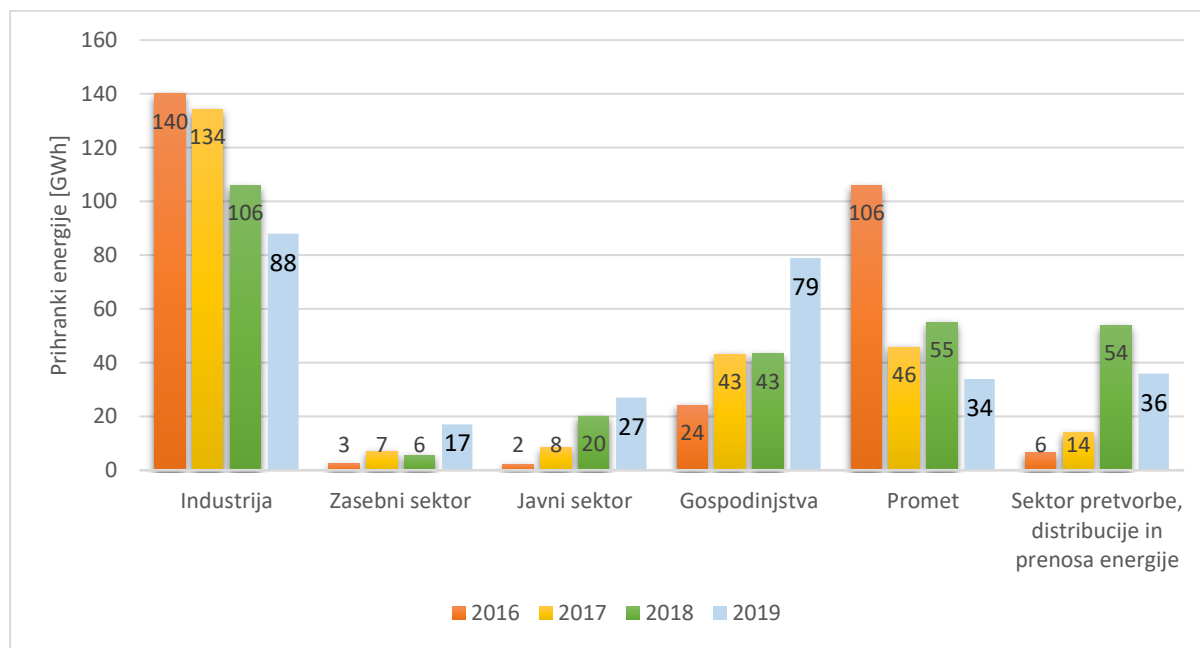
Ukrep	2015 (GWh)	2016 (GWh)	2017 (GWh)	2018 (GWh)	2019 (GWh)
Celovita prenova stavb	0,02	0,6	0,12	15,94	6,97
Zamenjava toplovodnih kotlov na vse vrste goriv z novimi kotli z visokim izkoristkom na plin	7,60	13,57	22,81	14,79	13,48
Zamenjava toplovodnih kotlov na vse vrste goriv z novimi kotli z visokim izkoristkom na lesno biomaso	1,57	2,39	0,82	1,48	2,87
Zamenjava sistema električnega ogrevanja s centralnim ogrevanjem z novimi kotli z visokim izkoristkom na plin	0,00	0,01	0,00	1,45	0,00
Vgradnja toplotnih črpalk za ogrevanje stavb	2,72	0,34	1,65	3,46	6,06
Celovita prenova toplotne postaje	73,49	3,08	0,75	1,68	0,49
Priklop stavbe na sistem daljinskega ogrevanja	2,25	4,68	5,82	2,55	2,23
Obnova distribucijskega omrežja sistema daljinskega ogrevanja	3,92	4,37	2,91	4,54	3,75
Sistemi za izkoriščanje odpadne toplote v stavbah	0,00	9,16	1,95	0,62	0,04
Optimizacija tehnoloških procesov, ki temelji na izvedenem energetskega pregledu v MSP	15,27	9,72	3,92	4,78	12,13
Dodajanje aditiva pogonskemu gorivu	195,52	99,07	45,20	54,43	33,37
Sistemi sproizvodnje toplote in električne energije (SPTE)	37,66	9,84	11,92	66,16	78,92
Energetsko učinkovita razsvetljava v stavbah	14,49	15,49	24,08	42,46	57,77
Prenova sistemov zunanje razsvetljave	0,07	0,00	2,74	2,22	0,27
Energetsko učinkoviti gospodinjski aparati	0,04	0,06	0,10	0,92	0,12
Energetsko učinkoviti elektromotorji	0,21	0,06	1,64	1,58	0,07
Uporaba frekvenčnih pretvornikov	1,12	0,37	5,60	3,79	1,20
Uvajanje sistemov upravljanja z energijo	98,34	92,94	103,81	9,71	29,79
Izkoriščanje odvečne toplote v industriji in storitvenem sektorju	0,00	0,00	6,00	22,58	0,26
Drugo	47,10	15,98	9,81	28,91	30,96

Tabela 1: Prihranki energije po ukrepu med leti 2015 in 2019

Vir: agencija, 2020

2.3 Prihranki energije po sektorju

Zavezanci so v letu 2019 dosegli največ prihrankov v industriji in gospodinjstvih (slika 6), skupaj 167 GWh, kar je 59,4 % vseh doseženih prihrankov končne energije v letu 2019, v industriji največ z uvajanjem sistemov upravljanja z energijo, v gospodinjstvih pa največ z energetske učinkovito razsvetlavo v stavbah. Najmanj prihrankov je bilo ustvarjenih v zasebnem sektorju, in sicer 17,4 GWh, kar je 6,2 % vseh doseženih prihrankov energije.

Slika 6: Doseženi prihranki energije po sektorju v obdobju 2016 - 2019

Vir: agencija, 2020

V industriji je bilo največ prihrankov doseženih z ukrepoma uvajanje sistemov upravljanja z energijo in z drugimi ukrepi, za katere je treba skladno z 8. členom uredbe izvesti energetski pregled, ker nimajo določene metodološke osnove za izračun prihrankov energije v pravilniku. Z omenjenima ukrepoma so zavezanci dosegli skupaj 46,57 GWh, kar je 54,5 % vseh doseženih prihrankov energije v industriji. V zasebnem storitvenem sektorju so zavezanci največje prihranke v višini 8 GWh ustvarili s sistemi sproizvodnje toplote in električne energije, kar predstavlja 45,6 % vseh doseženih prihrankov. Tudi v javnem sektorju je bilo s tem ukrepom doseženih največ prihrankov, in sicer več kot polovica vseh doseženih prihrankov. Zavezanci so v gospodinjstvih dosegli največji prihranek energije v višini 46,63 GWh z energetske učinkovito razsvetlavo v stavbah, kar predstavlja 57,9 % vseh doseženih prihrankov energije. V prometu je bilo 97,7 % prihrankov doseženih z aditiviranjem pogonskih goriv. V sektorju pretvorbe in prenosa energije je bilo v letu 2019 28,86 GWh prihrankov ustvarjenih z uvajanjem sistemov sproizvodnje toplote in električne energije, kar predstavlja 79,5 % vseh prihrankov energije v tem sektorju.

Primerjava doseženih prihrankov energije po sektorjih v obdobju 2016–2019 kaže, da je bilo v celotnem obdobju največ prihrankov ustvarjenih v industriji, najmanj pa v zasebnem ter tudi v javnem sektorju. Znižujejo pa se prihranki v prometu, kar je predvsem posledica spremenjene metode za izračun prihrankov in popravkov zaradi ugotovljenih napak pri uporabi metode dodajanja aditivov pogonskemu gorivu.

2.4 Zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov ter povečanje proizvodnje iz OVE

Izvajanje ukrepov energetske učinkovitosti prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in k povečanju deleža obnovljivih virov energije.

Na podlagi metodološko opredeljenih izračunov zmanjšanja izpustov CO₂ za posamezne vrste ukrepov so se z izvedenimi ukrepi energetske učinkovitosti letni izpusti CO₂ v letu 2019 zmanjšali za 138.117 ton, največ v industriji, kjer je bilo glede na sektorje doseženih tudi največ prihrankov, kot izhaja s slike 8. Najbolj so se zmanjšali izpusti CO₂ za 28.311 ton z izvedbo ukrepa energetske učinkovite razsvetljave v stavbah, kar predstavlja 20,5 % vseh letnih izpustov CO₂.

Z izvedbo ukrepov v letu 2019 so zavezanci povečali rabo OVE za 13,03 GWh končne energije. Največje povečanje rabe OVE je bilo doseženo v industriji, in sicer se je raba povečala za 6,49 GWh. Skoraj polovica vseh GWh energije povečanja rabe OVE je bila dosežena s priklopom stavb na sistem daljinskega ogrevanja.

2.5 Preverjanje doseženih prihrankov

Agencija je v letu 2019 na podlagi 321. člena EZ-1 izvedla preverjanje pomembnega dela doseženih prihrankov v letu 2018.

Med preverjanjem je bilo ugotovljeno, da so zavezanci zaradi napak ob poročanju za leto 2018 prikazali 3 GWh prihrankov več, kot bi jih smeli.

V letu 2018 tako znašajo doseženi prihranki energije 281 GWh in ne 284 GWh. Kljub popravku pa doseženi prihranki energije v letu 2018 še vedno presegajo ciljne prihranke energije, in sicer za 31 GWh.